

VIDINGEKATASTROFEN 1888

av Björn Frändegård

Låt oss förflytta oss 128 år tillbaka i tiden. Till 1888. Närmare bestämt till fredagen den 2 mars.

Det är förmiddag. En fin vinterdag. Några minusgrader och solen skiner.

Här på Sundskär bodde då ett 50-tal personer. I det här huset bodde Petter och Anna Britta Mattsson.

På nedervåningen var det då en stor sal. Petter hade eldat hela förmiddagen och Anna Britta bakat skorpor.

Vid lunchtid hade Anders Gustav Jansson, Missionsförbundets predikant anlant över isen. Han hade gått från Grovö i Frötuna.

På eftermiddagen skulle det bli bönemöte för Sundskärarna och Vidingeborna. De två grannöarna.

På Vidinge bodde vid den tiden ett 15-tal familjer med ca 70 personer.

För Vidinges ungdomar var bönemötena en möjlighet att få träffa andra ungdomar.

På Vidinge förberedde sig 7 ungdomar i åldern 11-23 år för att gå över isen de 2 kilometrarna till Sundskär. Det beräknades ta en halvtimme.

Den närmaste vägen var ordentligt ruskad.

Här i stugan samlades ett 20-tal personer i stora salen. Det blev predikan och kaffe och skorpor.

Ute tilltog vinden mer och mer. Den nordliga vinden övergick till snöstorm.

Snön virvlade runt huset och sikten försämrades.

Vid 21-tiden föreslog Mattsson att dom skulle stanna kvar och sova över.

Men dom bestämde sig för att gå. Föräldrarna skulle bli så oroliga om dom inte kom hem och det var ju bara en halvtimmes vandring.

Så dom gick iväg upp mot bodarna och tvärs över ön till Östergräsören. Sedan var det bara rakt över isen.

Snöstormen tog i ännu mera. Det blåste 24-28 meter per sekund och var nu 11 grader kallt.

Nu vred sig vinden från rakt nordlig till Ostnordost.

Ungdomarna höll ihop, men kunde inte hitta ruskningen som var längre österut.

Snart förstod dom att dom kommit fel.

Några valde att vända och gå rakt mot vinden för att gå tillbaka mot Sundskär. Några andra fortsatte mot hemmet på Vidinge.

På morgonen hade det mojnat. Vidingeborna var naturligtvis oroliga och gick över till Sundskär.

Dom förstod snart att katastrofen var ett faktum. Letandet på isen började.

Helga Jansson, 11 år fann man ute på Ådskärsfjärden.

Vilhelma Sundell, 14 år vid Kudoxa och Algot, 21 år vid Tiströnören vid Gräskö.

Ungdomarna begravdes på Rådmansö kyrkogård och ett stort träkors sattes upp till deras minne.

Ofta säger man att den här olyckan var förklaringen till att Vidinge tidigt avfolkades.

Säkert bidrog den, men det fanns ca 20 barn kvar på ön. Man får inte heller glömma den stora avflyttningen kring sekelskiftet från alla öarna sunt omkring.

Det var inte lätt att klara sig på ett par kor, fiske och jakt.

PS.

På morgonen samma dag gick Enok Nordström tillsammans med sin pappa Olagus (Olof August) till fastlandet för att anmäla Enok till konfirmationsundervisning. Men de kom hem till Sundskär innan ovädret satte igång.

(Det här är mitt lilla föredrag som jag brukat hålla på trappen då "turistgrupper" kommer till ön och gått en guidad tur med Åsa Fogelström.